

„Od věků se něco takového neslyšelo, k sluchu neproniklo, oko nespátřilo, že by jiný bůh, mimo tebe, učinil něco pro toho, kdo na něj čeká. Zasazuješ se o toho, kdo s radostí koná spravedlnost, o ty, kdo na tebe pamatují na tvých cestách. Hle, byl jsi rozlícen, že jsme hřešili, na tvých cestách odvěkých však budeme zachráněni.

Jako nečistí jsme byli všichni, všechna naše spravedlnost jako poskvrněný šat. Uvadli jsme všichni jako listí, naše nepravosti nás unášely jako vítr. Nebylo nikoho, kdo by vzýval tvé jméno, kdo by procítl a pevně se tě chopil, neboť jsi před námi ukryl svou tvář a nechal nás zmítat se pod mocí naší nepravosti. Ale nyní, Hospodine, tys náš Otec! My jsme hlína, tys náš tvůrce, a my všichni jsme dílo tvých rukou.“ Izajáš 64:3-7

„Tehdy k němu přišli Janovi učedníci a ptali se: „Jak to, že my a farizeové se postíme, ale tvoji učedníci se nepostí?“ Ježíš jim řekl: „Mohou hosté na svatbě truchlit, dokud je ženich s nimi? Přijdou však dny, kdy od nich bude ženich vzat; potom se budou postit.

Nikdo nezalátá starý šat záplatou z neseprané látky; nebo se ten přišitý kus ze šatu vytrhne a díra bude ještě větší. A mladé víno se nedává do starých měchů, jinak se měchy roztrhnou, víno vyteče a měchy přijdou nazmar. Nové víno se dává do nových měchů, a tak se uchová obojí.“ Matouš 9:14-17

To vám říkám a dotvrzuji jménem Páně: nežijte tak, jako žijí pohané podle svých marných představ. Mají zatemnělou mysl a odcizili se Božímu životu pro svou nevědomost a zatvrzelé srdce. Otupěli, propadli bezuzdnosti a s chtivostí dělají hanebné věci. Vy jste se však u Krista takovým věcem neučili – pokud jste ovšem o něm slyšeli a byli v něm vyučeni podle pravdy, která je v Ježíši. Odložte dřívější způsob života, staré lidství, které hyne klamnými vášněmi, obnovte se duchovním smýšlením, oblečte nové lidství, stvořené k Božímu obrazu ve spravedlnosti a svatosti pravdy. Efezanům 4:17-24

Wayward aneb nové šaty pro marnotratného syna

Když byl svět stvořen, byli lidé nazí. A nestyděli se navadilo jim to. Celý svět byl tím, čím byl stvořen a na nic si nehrál. Nemusel se snažit o krásu, nepotřeboval nějak vypadat, prostě byl a byl dobrý. A tak čteme o mnoha lidech těch prvních dějin a vůbec nevíme, jak byli oblečení. Jsme na-prosto bezradní, jak vysvětlit oděv kožený (Genesis 3:21), který Hospodin dal Adamovi a Evě na cestu z ráje. Hebrejský svět nepotřeboval a nepotřebuje zvláštní roucha. Nepotřebuje nic oblékat, žije z podstaty. Mělo to svoje výjimky, ale o tom někdy jindy a někde jinde.¹

Na rozdíl od toho, ten náš svět doslova žije tím, jak věci vypadají, ne jaké jsou, ale jak na nás působí. Muži a ženy řeší, co si obléknou na sebe, když tedy vypadají tak, jak vypadají. Jsme ve světě slavnostních rouch a vznosných chrámů, které se odívají jako nebesa. Asi nejvíce ze všeho je to řecký vliv, aniž si to uvědomujeme: Homér mluví o člověku oděném silou. Aristofanés zmiňuje jiného oděného troufalostí. Endymión už svým jménem vypráví o oděvu noci a věčném spánku, a Pythagoras, zastánce reinkarnace, věřil, že každá duše může být oblečena do těla.² A protože jsme po Velikonocích, vzkříšený Pán říká podle evangelisty Lukáše učedníkům: „Hle, sesílám na vás, co slíbil můj Otec; zůstaňte ve městě, dokud nebudete oblečeni (vyzbrojeni) mocí z výsosti. (24:49)

Možná vykřiknete, že šaty dělají člověka a je to tak i v Bibli! Ano, velká část biblického textu staré i nové smlouvy je ovlivněna více řeckým než hebrejským myšlením. Například: Ježíš mluví o sva-

¹ Rabbi J. Sack je vypočítává do pěti oděvů zrady podle Thomase Carlyle (Sartor Resartus, 1831): Ezauovy šaty, Josefova suknice, Támařiny šaty vdovy/nevěstky, Josefova otrocká rouška, Josefovy krásné šaty místokrále Egypta. Vychází z toho, že v hebrejštině je výraz pro oděv výrazem pro zradu. Zvláštní místo má přesně stanovený oděv pro kněžstvo ve stánku a pro velekněze. <https://www.rabbisacks.org/covenant-conversation/tetzaveh/do-clothes-make-the-man/>

² <https://resoundingthefaith.com/2018/03/%E2%80%8Egreek-%E1%BC%90%CE%BD%CE%B4%CF%8D%CF%89-enduo/>

tebním šatu, jeho otec obléká marnotratného syna, četli jsme o potřebě nezáplatovat staré šaty, ale pořídit nové, sám Ježíš je oblékán do královského roucha a zase svlékán či tak podobně. Stejně tak mluví o oděvu i náš text z proroctví Izajášova, který vypráví o naší spravedlnosti, jež je jako poskvrněný šat.

Přesně tak se vyjadřuje také apoštol, který píše do Efezu. Je třeba svléknout, snad i strhat starý oděv, staré lidství a obléci nové lidství, nového člověka. Nečeká se, že nějakým oděvem se z nás stranou supermani, spidermani či batmani. Ne ne, zůstáváme lidmi a Pán Bůh po nás nic jiného nechce, než abychom byli lidmi. Už v tom, že mluví o lidství, se vrací až na začátek Bible, do příběhu z knihy Genesis. Oblékat nové lidství je jako nové stvoření.

Každý máme za sebou svůj příběh. Pokud jsme při smyslech, tak víme, že jsou věci, na něž nemůžeme být pyšní a rádi bychom je svlékli a zapomněli na ně jako na nepadnoucí kalhoty či kostýmek.³

Svlékat zraněné však znamená nehledět na oděv a jeho kvality. Musí se často trhat, rozříznout či stříhat, aby se zdravotník co nejdříve dostal na kůži a k ráně. Protože jsme zranění lidé, pak svlékat starého člověka neznámá nic jiného, než strhat staré lidství, které odumírá klamnými vášněmi. Kdo si nalhává, že je všechno lepší, stárne ještě rychleji, než všechny lichotky, jež odvívá polední vítr.

A tak jako si dáváme sprchu či zdravotník dezinfikuje okolí rány, tak se po nás nechce nic zvláštního. Žádné super myšlenky a citáty moudrých lidí, ale máme začít střízlivě duchovně přemýšlet, posbírat myšlenky, obnovit se duchem své mysli. My tomu říkáme selská mysl, ta nejprostší logika, kterou dovede každý i ten nepoučený v duchovních naukách.

A pak se dotkneme nového stvoření. Nikoli nějakého nového roucha, ale celé nové existence. Nového lidství stvořeného k Božímu obrazu ve spravedlnosti a svatosti pravdy (Efezanům 4:17-24). To je trochu složitě řečeno. V podstatě ta slova citovaná z dopisu Efezanům vyjadřují ty největší kvality naší nové existence. Jako si pochvalujeme skotskou vlnu, japonské hedvábí či ukrajinský len, tady máme popsáno, že se naše nové lidství připravovalo ve chráněné atmosféře spravedlnosti, svatosti a pravdy. S největší stvořitelkou péčí. Dělá jej ten, kterému náš text přisuzuje zralé lidství (4:13). Má to největší možnou míru ruční práce. Je to Ježíš, který se vešel do lidských podmínek a dozrál v nich svým utrpením.

Popisují vám těmi slovy ten nejlepší oděvní salón. A skoro slyším ještě další a snad poslední protesty: „To ale není pro mně. Nesluší mi to, nenatáhnu to...“ Jenže Pán Bůh je lepší, než nejlepší krejčí. Je schopen s námi zkoušet, hledat ten nejlepší střih. Zabere, popustí. A tak jako si v obchodě své vybrané šaty zkoušíte v kabinkách (A čím lepší obchod, tím hezčí kabinky...) a máte vyjít s dokonalým dojmem, že tohle chcete, tak má Pán Bůh velkou trpělivost. Nechá vám více než sto dní na vrácení, jako v dobrém e-shopu.

Teď budu parafrázovat a nakonec to řeknu tak, jak je to v Bibli: Ve skutečnosti to znamená zkoušet nelhat. A uvidíme, co to udělá, jsem přece Boží dítě... Tady se nemůžu nerozhněvat, ale nebudu si hrát na Pána Boha s jeho trestajícím hněvem. To bych dal místo dáblu a to nechci. Zkusím to tedy jinak, než to bylo vždycky. Zkusím nekrást. Půjdu něco dělat. A část svého výdělků rozdám! To vám je odvaha. Bez toho chytrého obohacování se skoro nedalo žít. Testněme to, jestli to půjde...

Plácal jsem vždycky, co se dalo, vždycky jsem vyletěl jako čertík a psal jsem na ty internety. Všechno jsem komentoval. A teď zkusím pomlčet a budu hledat jen taková slova, která pomáhají. A když nebudu mít co říct, pomlčím, ale ono je vždycky nějaké dobré slovo, ne přemoudrá poučka, ale skutečná pomoc. Třeba: „Pojď, pomůžu ti...“

Tak nějak, teď to přečtu v originále z biblického textu navazujícího na to svlékání a oblékání: „Proto zanechte lži a ‚mluvte pravdu každý se svým bližním‘, vždyť jste údy téhož těla. ‚Hněváte-li se, nehřešte.‘ Nenechte nad svým hněvem zapadnout slunce a nedopřejte místa dáblu.

³ Či svou minulost nějak převlékli: „Sténáme pod těžkým břemenem, neboť nechceme, aby z nás bylo svlečeno naše pozemské tělo, nýbrž aby přes ně bylo oblečeno nebeské, aby to, co je smrtelné, bylo pohlceno životem.“ (2. dopis Korintským 5:4)

Kdo kradl, ať už nekrade, ale ať raději přiloží ruce k pořádné práci, aby se měl o co rozdělit s potřebnými. Z vašich úst ať nevyjde ani jedno špatné slovo, ale vždy jen dobré, které by pomohlo, kde je třeba, a tak posluchačům přineslo milost. A nezarmucujte svatého Ducha Božího, jehož pečť nesete pro den vykoupení.

Ať je vám vzdána všechna tvrdost, zloba, hněv, křik, utrhaní a s tím i každá špatnost; buďte k sobě navzájem laskaví, milosrdní, odpouštějte si navzájem, jako i Bůh v Kristu odpustil vám.“ (4:25-32)

Souhrnem:

1. Pán Bůh na nás nešije zvláštní obleky, církve nemá být jako cosplay festival⁴ - což ale právě tak dost často vypadá
2. Pán Bůh má pro nás nové stvoření, které si nejdřív odzkoušel náš Pán Ježíš Kristus, je to zralé lidství vyzkoušené i v utrpení
3. Nebojme se procesu svlékání a oblékání. Nové lidství nám nakonec sedne, bude pro nás, sedne nám „jak stvořené“! Vnímejte tu Boží trpělivost a laskavost. A využijte ji. Dietrich Bonhoeffer říká: „Věřím, že ani naše chyby a omyly nejsou nadarmo, a že pro Boha není o nic těžší se vypořádat s nimi než s našimi domněle dobrými skutky. Věřím, že Bůh není žádným nadčasu-
ným osudem, nýbrž že čeká a odpovídá na upřímné modlitby a odpovědné činy.“

⁴ *Cosplay* je původně japonská kostýmová hra. *Cosplay* je tedy nejen kostým, ale i herecký výkon a název je zkratka z anglických slov *costume play*, což v překladu znamená *kostýmová hra*.